

„I BIT ĆETE MOJ NAROD, A JA ĆU BITI VAŠ BOG“¹

Naslovna rečenica ovog izlaganja je lajtmotiv u cijeloj Bibliji: „...tada ćete biti narod moj, a ja vaš Bog.“ Prvi put se pojavljuje u Knjizi Izlaska (Izl 6,7), zatim je ponovno nalazimo kod Jeremije (Jr 11,4) i Ezekijela (Ez 36,28). Bog nam objavljuje ključ života: sreća je za nas biti s Bogom, a za Boga biti s nama. Kako biti s njim, i kako da On bude s nama? Promatrajući njegove zakone, njegove upute, njegove propise, njegove zapovijedi; primajući u sebe njegov Duh koji nas osposobljava da ih uvažavamo (Ezekiel).

Ovaj savez, pravi bračni ugovor (hebrejski „ketuba“), Bog neumorno traži tijekom cijele povijesti židovskog naroda. Savez je sklopljen između Boga i njegovog naroda, ali također i između Boga i svakoga od nas ponaosob. Želja za savezom izražena je u futuru, nesvršenom vremenu u hebrejskom. To znači da savez uvijek iznova treba sklapati i da nikada nije do kraja dovršen.

Kako bismo ispitali tu rečenicu i saznali što ona može značiti danas za mene, za nas, predlažem da se oslonimo na neke važne tekstove za biblijsku predaju, kako Evanđelje, tako i Stari zavjet. Prije više godina, Simone i ja smo posebno proučavali Evanđelje sv. Marka i postepeno ga naučili napamet kako bismo ga još dublje usvojili.

Stoga predlažem da se najprije posvetimo prvim stihovima Markovog evanđelja i nekim tekstovima Starog zavjeta na koje se odnose.

U Markovom evanđelju, na početku kada se predstavlja „Radosna vijest“, piše (Mk 1,1-3):

Početak
Radosne vijesti o
Isusu Kristu,
Sinu Božjemu.

Kao što je pisano
kod proroka
Izaije:

*Evo, ja šaljem pred tobom svoga glasnika da ti pripravi put;
glas jednoga koji više
u pustinji:*

*Pripravite put Gospodnji,
poravnajte mu staze“,
pojavi se Ivan
Krstitelj
u pustinji...*

Pogledajte kako ove stihove, koji dosta vjerno prevode grčki tekst, nosi ritam i sklad koji su dragocjena pomoć za učenje teksta napamet. Tko želi, može danas popodne sudjelovati na radionici u kojoj učimo tekst napamet s ciljem produbljenja smisla ove ritmičke prezentacije teksta. A sada bih htio istaknuti one dijelove koji se odnose na tekst iz Starog zavjeta, poglavito Izlazak (Izl 19,4 i Izl 23,20-23), Izaiju (Iz 40,1-17), Malahiju (Mal 3,1-4, zatim r. 19-24).

Ovi prvi stihovi se oslanjaju na cijelu povijest izraelskog naroda, jer se protežu sve od Knjige Izlaska pa do Malahije, zadnje knjige Biblije, i pozivaju se, svaki sa svojim nijansama na Savez između Boga i njegovog naroda.

U Knjizi Izlaska, poglavlju 23., Savez je prikazan kroz osobne i društvene sastavnice. Tekst je sa Septuaginte na francuski preveo Bernard Finking. U ovom poglavlju se pojavljuju dvije najjasnije komponente Saveza, osobna i društvena.

Vidimo da nas, već od prvih redaka, sv. Marko uvodi u Savez i sažima, u nekoliko riječi bogatim značenjem, Savez između Boga i njegova naroda. On ustvari sažima cijelu Bibliju:

1 Tko smo mi?

Mi smo članovi zajednice Arche već više od trideset godina. Imamo četiri kćeri i sedam unuka. Katolici smo, kršćani, živjeli smo u zajednici više od 25 godina. Više od deset godina uključeni smo u svakodnevni život zajednice i grupa Arche. Bernard je odgovoran za frankofonu Arche već deset godina, radi na njivi s konjima i u INSERTION. Simone aktivno surađuje s udrugom „Bethsada“. Cilj ove udruge je „evangelizacija temelja“, koja povezuje psihološki i duhovni rad, a oslanja se na Božju riječ.

Paralelno s ovim angažmanom oboje smo već dvadesetak godina članovi bratstva Sv. Marka. Članovi bratstva uče napamet tekst evanđelja. Ovdje slijedimo metodu Anne i Bernarda Frinkinga, pravoslavnih kršćana, koja se nadovezuje na rad Marcel Joussea. Metoda služi dubljem istraživanju dubljenim istraživanju. Riječi Božje i u mnogočemu se povezuje s tradicijom crkvenih otaca.

Nismo ni teolozi ni egzegete. Ovo što dijelimo s vama je rezultat rada na Riječi Božjoj.

Izraz „dogodilo se“ je formula koja nam naznačuje da se radi o novom stvaranju: dakle, upućuje na Knjigu Postanka.

Spominjanje Izaije, *Jeshajahu*, i citati koji slijede, pozivaju nas da uzmemo u obzir sve biblijske knjige, od Knjige Izlaska do Malahije, preko svih proroka koje predvodi Izaija. Izaija, čiji je prijevod ovdje sačuvao hebrejsku fonetiku, nas na kraju podsjeća preko značenja samog njegovog imena da je Radosna vijest koja će doći zapravo najava spasenja: Jeshajahu znači „neka Bog spasi“, hebrejskog korijena „yasha“, što znači spasiti, izbaviti.

I za nas u zajednici Arche ovaj je dio vrlo bitan zbog spominjanja Ivana Krstitelja (*Johanana*), čije je poslanje bilo pripremiti put, stazu. Ili, da uzmemo za primjer drugu sliku, on je prijatelj supruga, a ne suprug koji je sam Krist. Pojavljuje se u prvim stihovima sv. Marka kao glavni lik: onaj koji priprema novi Savez te čak najavljuje novo stvaranje. On je novi Ilija, onaj koji preuzima poruku i savjete Mojsija (pogledati citat iz Malahije).

Lanza del Vasto, Shantidas, je smatrao Ivana Krstitelja središnjim likom za zajednicu Arche, jer ga vidi kao osobu koja je na raskrižju između različitih religijskih tradicija, između Istoka i Zapada. Inače, vrlo je zanimljivo da se u središtu džamije Omeyades u Damasku nalazi grob Ivana Krstitelja, koji štiju mnogi muslimani.

Vratimo se Knjizi Izlaska: „Stoga, budete li mi se vjerno pokoravali i držali moj Savez, vi ćete mi biti predraga svojina mimo sve narode – ta moj je sav svijet! – vi ćete mi biti kraljevstvo svećenika, narod svet. Tim riječima oslovi Izraelce.“

Ovdje imamo nekoliko detalja o ugovoru između Boga i njegova naroda. Ugovor, kako se razumijeva i u modernom pravu, je odnos strana u kojima obje dobivaju. Svaka strana daje ne što i dobiva nešto zauzvrat, pretpostavljajući da su obje strane jednake. Što treba učiniti izabrani narod kako bi poštivao Božji ugovor? „Ako slušajući, čujete moj glas“: to znači da Bog govori. Mnogi dijelovi Biblije nam razjašnjavaju koji se stav predlaže prema Božjoj riječi: kako slušati? Citiram samo jedan primjer iz Ponovljenog zakona, koji mi se čini vrlo značajan, a lako se pamti: „Jer, Riječ je posve blizu tebe, u tvojim ustima i u tvome srcu, da je vršiš.“ (Pnz 30,14)

„Korist za Boga“: bit ćete sa mnom, kao što suprug ili supruga mogu reći da su zajedno sa svojim bračnim drugom. Vi ste izabrani kao narod. Što znači biti od Boga izabran? Kakve su posljedice? Bog traži sreću čovječanstva. To izražava na mnogim mjestima i na različite načine. Na primjer: „Gledaj! Danas preda te stavljam: život i sreću, smrt i nesreću. Ako poslušas zapovijedi Jahve, Boga svoga, koje ti danas dajem – ako ih poslušas ljubeći Jahvu, Boga svoga, hodeći njegovim putovima, vršeci njegove zapovijedi, njegove zakone i njegove uredbe, živjet ćeš...“ (Pnz 30,15-16)

„Dobrobit za ljude“ znači: biti svećenička zajednica, kraljevska zajednica, sveti narod.

Svećenička zajednica

Sav narod je na neki način uspostavljen kao posrednik za cjelokupno čovječanstvo, to je smisao pojma „svećenički“; posrednik između ljudi i Boga (Izl 19,4-6). Puno kasnije, prestrašen tom odgovornošću, narod predaje Mojsiju, Aronu i na kraju cijeloj svećeničkoj obitelji poslanje posrednika između Boga i čovječanstva.

Kraljevska zajednica

Kraljevstvo, to je autoritet, odnosno Božja moć prenesena na izabrani narod. Ne zaboravimo da je zbog toga Isus bio raspet na križ, na kojem je natpis otkrivao motiv osude „Kralj židovski“, (Mk 15,26). Iako taj kralj i to kraljevstvo nisu od ovoga svijeta, ipak su uznemirili rimske starješine kao i svećeničke autoritete Izraela.

Sveti narod

Svetost zajednice ljudi konkretno leži u tome da je ime Božje nad njom: Izl 23,21. Treba napomenuti da su pojmovi „ime“ i „slušanje“ u hebrejskom istog korijena riječi: *shma* (slušaj) i *shem* (ime).

Moje ime je u njemu, ili moje ime je unutar njega; time želi istaknuti da je u srcu čovjeka upisana sama bit Boga – Bog *Adonai*. To ponovno nalazimo kod sv. Marka, kada vidimo Krista kako svakom u čeniku daje ime. Zašto? Zato jer ime određuje zvanje, poslanje. Ime Božje nad zajednicom označava da joj je povjeren Božji autoritet. Kolike li odgovornosti za „Božji narod“!

U drugom dijelu teksta navodi se još jedan dobitak. „Ako mu se budeš vjerno pokoravao i budeš vršio sve što sam naredio, ja ću biti neprijatelj tvojim neprijateljima i protivnik tvojim protivnicima.“ Drugim riječima, Bog se isto tako osobno zalaže za svakog od nas pojedinačno. A kako se zalaže?

Odgovor možemo naći u odlomku Matejeva evanđelja, Mt 11,28-30:

„Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrijepiti. Uzmite jaram moj na se i učite od mene, jer sam krotka i ponizna srca. Tako ćete *naći pokoj svojim dušama*, jer jaram je moj sladak, a moje breme lako.“

Ponovno susrećemo svadbenu sliku. Ima li jače veze od one s jarmom? Otuda inače dolazi riječ „bračni“ (fr. conjugal), koja označava savez muškarca i žene u kojem svaki/a nosi jaram onog drugoga, (pod)noseći jedno drugo.

Savez je iste prirode kao i bračna veza. Veza koja je ukorijenjena u Savezu Boga sa svojim narodom i nastavlja se u Savezu Krista sa svakim od nas. Mi istovremeno kao ljudi, kao zajednica i kao osobe nosimo savez u kojem Krist ima isti jaram kao i mi.

U ovom tekstu Knjige Izlaska pojavljuje se savez u dva jasno različita vremena: savez Boga i zajednice, Božjeg izabranog naroda i s druge strane Savez svakoga od nas međusobno i osobno. Krist je majstor, pokretač ovog osobnog odnosa, koji nam Evanđelje pokazuje.

Početak Markova evanđelja nas uči i otkriva da je Savez, koji se neumorno nudi u Starom zavjetu, uvijek aktualna tema te da se nudi u novom obliku s Kristom. Ali to je još uvijek isti Savez. Tiče se ljudi, zajednice; i tiče se mene osobno, u povlaštenom odnosu između Krista i mene. Upravo to nam objavljuje citiran tekst sv. Marka: aktualizaciju, obnovu Božje obaveze prema svakom od nas i prema svom narodu. Njegovo zalaganje preuzima ono što je bilo, aktualizira i produbljuje prethodne saveze. To je bit „Dobre vijesti“ ili „Radosne vijesti“.

U daljnjem izlaganju ne bavimo se onime što se tiče osobnog poziva Boga koji je upućen svakome od nas, već samo onime što se odnosi na zajednicu.

Narod, zajednica: odakle to dolazi?

Je li bitno biti uspostavljen kao narod? Zar ne bismo mogli živjeti odnos s Bogom samo na osoban način? I što to zapravo znači biti s Njim?

Prvi put se naziv narod pojavljuje u Knjizi Postanka. Nakon potopa, Bog je sklopio savez s Noom i njegovim sinovima te im je dao znak – dugu. Prvi savez, nazovimo ga Noimim, uključuje cijelo čovječanstvo, pošto smo svi Noini potomci. Noa je isto tako vrlo bitna osoba za zajednicu Arche. Svi ljudi se smiju smatrati uključenima u prvi savez Boga s Noom. Noini sinovi su se raspršili po cijeloj zemlji, a kasnije se sakupljaju te odlučuju napraviti cigle i izgraditi grad i toranj visok toliko da njegov vrh dotakne nebo. (Post 11,4)

Zadnji se put ime „narod“ pojavljuje na kraju Knjige Otkrivenja, u 21. poglavlju: „I opazih kako *Sveti grad* - novi *Jeruzalem* - silazi od Boga s neba, opremljen *poput zaručnice koja je nakićena* za svoga muža. Tada čuh jak glas što dolazi od prijestolja kako viče: „*Evo Stana* Božjeg među ljudima! *On će stanovati s njima: oni će biti njegov narod, i on sam, Bog bit će s njima.*“ (Otk 21,2-3)

Usporedba između ove dvije epizode je posebno zanimljiva: u prvom su slučaju ljudi, sami od sebe, bez obzira na Boga koji ih je stvorio na svoju sliku, odlučili graditi grad i kulu, koja će dosezati sve do neba, kako bi se brinuli o „uzgoju i čuvanju“ Edenskog vrta. U Otkrivenju, grad silazi s neba. Nije dakle načinjen od ljudske ruke, kao prvi u Knjizi Postanka. Uspoređuje se s nevjestom koja je sva uređena i nakićena za susret sa svojim mužem. Taj grad je na neki način završetak povijesti. On je poklonjen, dostavljen i potpuno spreman, savršeno izgrađen. On je prebivalište, Božji šator među ljudima.

Cijela povijest Božjeg naroda, Savez Boga sa svojim narodom, i nevjera naroda prema Bogu, događa se između ova dva značajna događaja. Čini se da nam želi poručiti kako punina našeg života, nekada bismo rekli, naše spasenje, ovisi o našem prihvaćanju Saveza koji nam Bog nudi. To je temeljni zakon života. Unatoč našoj dobroj volji, bez Boga riskiramo podjelu, Babilon, propast. To je naša najveća rana. Preduvjet za uspjeh upravo je prihvaćanje naše pukotine, stanja ljudske ograničenosti. Punina života je dar kao što je poklonjen i nebeski Jeruzalem. Savez između neba i zemlje ne ostvaruje se pomoću ljudskih građevina koje će doseći nebo, već s neba treba sići sveti grad, Božji šator među ljudima. Naš je život ispunjen kada smo u sprezi (opet riječ sprega - "jaram") s Bogom, kada su povezani Božje djelo i zalaganje ljudi. Kada zajedno pod istim jarmom kročimo svojim životnim putovima, naši životi postaju sve plodonosniji.

Sv. Marko vrlo rijetko koristi riječ "narod" ; zapravo samo dva puta, dok se riječ "puk" ili "mnoštvo" pojavljuje 34 puta. Riječ "narod" se koristi svaki put u odnosu na Stari zavjet, Mk 6,6-7 te Mk 14,2. Koja je razlika između **mnoštva** i **naroda**?

Mnoštvo su ljudi jedni pored drugih, ljudi bez organizacije, bez strukture. Na primjer, u Mk 7,7 Isus se obraća Židovima. Oni su trebali poznavati zakon, „ketubah“. Oni su nasljednici Mojsijeve tradicije. Oni su "narod". Ali oni ne slijede svoj zakon, svoja pravila iz Saveza s Bogom, bračni ugovor između Boga i njegova naroda.

Stoga ih Isus vraća u njihovu predaju da ih podsjeti na ono što je doista Zakon, njegova pedagogije, njegova svrha te oštro prigovara farizejima, starješinama i pismoznancima jer čine samo ono što im godi. U stvari, oni ne ispunjavaju svoj svećenički poziv.

Nasuprot tome, kada je Isus s mnoštvom, on razgovara s njima, poučava ih, liječi, jer oni ne poznaju Zakon, ugovor između Boga i ljudi koji su uspostavljeni kao narod.

Usporedba između organiziranog života "naroda" i poganskog "mnoštva" dobro ilustriraju dva izvještaja o "umnažanju kruha". Kod sv. Marka to se nalazi u Mk 6,34-46 i Mk 8,1-9. Tako stoji u Mk 8,2: „Žao mi je naroda, jer već tri dana stoje sa mnom, a nemaju što pojesti.”

Njegov je cilj pomoću toga ih okupiti u narod, organiziranu zajednicu, nahraniti ih kruhom i ribama te naravno svojom Riječi.

Za Izrael, narod, je rekao: "bijahu kao ovce bez pastira" (Mk 6,34), a kasnije u Mk 14,27: "Udarit ću pastira, i ovce će se razbjeći." (aludirajući na Zah 8,7). To je propast izabranog naroda.

Na neki način Krist ponovno nudi mnoštvu Savez koji izabrani narod nije poštovao. Zanimljivo je postaviti pitanje: "Kako on to radi?"

Upravo u Evanđelju po Marku možemo pratiti kako Yeshua preoblikuje mnoštvo u narod, zajednicu braće i sestara; jer je istina da ga već izabrani narod, narod svih Saveza na kraju ne slijedi i osporava njegovo učenje. U stvari kada evanđelist Marko spominje narod, vidi se kako je taj narod odbio Savez preko svojih predstavnika, pismoznanca, farizeja, svećeničkih glavara - što naravno vodi u smrt. Ne radi se ovdje o presudi, već je to pravedna, premda tragična posljedica.

U Mk 7,6-7 piše: "Ovaj me narod štuje usnama, a srce mu je daleko od mene. Uzaludno je bogoštovlje koje mi iskazuje. I što naučava, to su zapovijedi ljudske.“ Ovi reci doslovno ponavljaju formulu proroka Izaije (Iz 29,9-21).

U drugom "umnažanju", odnosno dijeljenju sedam kruhova, ljudi u mnoštvu su neorganizirani: nema zelene trave, već je crna zemlja (aluzija na regresiju u redu stvaranja, budući se od zemlje pokrivene zelenilom vraća na suhu zemlju, usp. Knjigu Postanka). Doista smo u pustinji (Mk 8,4), mnoštvo nije organizirano u skupinama od stotinu i pedeset članova (Mk 6,40), već su bez reda (Mk 8,6). Isus im daje sedam kruhova. Ova brojka sugerira da se radi o čitavom čovječanstvu, dok u prvom umnažanju broj pet sugerira stvaranje (4) s Bogom (1), tj. stvaranje Boga s njegovim narodom.

Od sada je Savez sklopljen neposredno za sve. Yeshua ostvaruje svoje poslanje s mnoštvom, a ne s narodom; ne samo s narodom.

Umjesto suprotstavljanja naroda mnoštvu, ili još gore, optuživanja izabranog naroda koji nije bio vjeran, možemo prepoznati kako nas Bog hrani upravo ondje gdje se nalazimo. Ako na temelju Saveza sklopljenog na Sinaju pripadamo svećeničkoj, kraljevskoj zajednici i već uspostavljenom svetom narodu, Bog nas hrani tako da nas posjedne na zelenu travu, grupu po grupu. A ako nismo ništa znali o ovom Savezu, bit ćemo poučeni, ozdravljeni, nahranjeni čak i usred pustinje.

Međutim, ni to se ne može dogoditi bez onoga što se u demokraciji naziva posredničkim tijelom. Oko Krista postoji nekoliko krugova. Izričito je navedeno da kada je Isus poučavao, učenici su sjedili u krugu oko njega (usp. Mk 3,32-34). Nauk, kao i djela razlikuju se već prema raznim mjestima: na obali mora, u kući, na putu, na brdu. Sve su to mjesta na kojima Isus poučava, a publika se mijenja u skladu sa situacijom.

Mnoštvo je svugdje prisutno i ono je u velikoj potrebi. Jer mnoštvo je žedno. Mjesto na kojem poučava je **obala mora** (Mk 3,7-10; Mi 7,14-15).

Učenici se sastaju oko Krista **u kući** (Mk 4,10-11, Mk 7,17-18, Mk 9,28) ili na osamljenom mjestu. Ovdje se reflektira iskustvo.

Nadalje **na putu** je otvoreno podučavao svoje učenike, nije skrivao ili zataškavao vjerojatni ishod, tj. svoju smrt na križu (Mk 8,31-32).

Na brdu se otkriva onakav kakav je stvarno. I to ne za sve učenike, već samo za najbliže, Petra, Jakova i Ivana. Brdo je također mjesto povlačenja i molitve (Mk 6,46; Mk 9,2ff).

Dakle, za izgradnju ove nove zajednice obraća se gomili, ali poziva nekolicinu pojedinaca na određenu službu. Njih poučava dublje, jasnije, potpunije. To nije hijerarhija, radi se o žeđi i želji. Štoviše, taj će unutarnji krug, koji se penje na planinu Preobraženja, Krist i drugi učenici javno ukoriti po pitanju moći i služenja. Ovo pitanje moći, vlasti i službe je i dalje goruće pitanje, uključujući i naše zajednice i mirovne pokrete.

U knjizi Djela apostolskih, Dj 2,42, nalazimo izričito što Isus predlaže kako da na njegov način gradimo zajednicu, narod: "Oni su bili postojani u apostolskoj nauci, zajedničkom životu, lomljenju kruha i u molitvama." Nisu li od prve kršćanske zajednice do danas bitni elementi u životu svake zajednice upravo ova četiri potporna stupa? Doduše, svaka zajednica će ih ostvariti na drugi način, ali u svakoj se nalazi nešto od ta bitna četiri elemenata, u suprotnome se riskira da ne stoji na čvrstom tlu.

Krist nas prihvaća tamo gdje upravo jesmo, i ne prosuđuje, ali nas poziva na promjene: promjenu pogleda, promjenu u govoru i slušanju, promjenu srca.

Svi dobro znamo da je zajednica strukturirana sukladno učenju. To je slučaj u zajednici Arche i naravno svim našim crkvama i zajednicama mira.

Što je učenje? I koje učenje? Ono koje aktualizira, koje čini Riječ živom i relevantnom za nas, Riječ koju Bog oduvijek želi prenijeti nama. Ponekad karizmatična, proročka osoba može nositi nauk, ali to nije i nužno. Međutim, za život zajednice nauk je naprosto nužan: nema zajednice bez učenja i bez njegova utjelovljenja i ukorijenjenja u suvremenoj stvarnosti; nauk je uvijek isti i uvijek nedovršen "ja ću biti vaš Bog", vaš Bog-s-nama od početka do kraja vremena.

Bratska pričest: je li moguće da u tako osnovanoj zajednici jedan član uživa u izobilju, a drugome nešto važno treba? Kako tu treba postupiti? Na nama je da slobodno aktualiziramo nauk; pozvani smo na promjenu, na kretanje, na "izlazak" (Mk 8,27) i za to imamo slobodu.

Kakvu zajednicu onda trebamo? Na nama je da izaberemo oblik, uvjete i mjesto. Ali svaki put se oslanja i oslonit će se na neki oblik dijeljenja bogatstva.

Dijeljenje kruha: termin podsjeća na Posljednju večeru. Podsjeća na lomljenje euharistijskog kruha. Od četiri stupa, na kojima se temelji bilo koja zajednica, jedino ovaj je specifično kršćanski, jer označava pripadnost Kristu. Dijeljenje kruha također podsjeća na objed, mjesto ponovnog susreta, sastanka, razgovora, svečanosti (nema svečanosti bez dobrog jela!). U svakoj zajednici objed je bitan trenutak, bilo da se jede u tišini ili u ozračju prijateljskog veselja, vezano uz to i dijeljenje kruha i Riječi.

Molitva: nije nužno aspekt koji se predstavlja u javnosti. Redovnička zajednica je izričito i javno usredotočena na zajedničku molitvu. Ovdje, ako se oslanjamo na Evanđelje po Marku, molitva je vrijeme provedeno u osami ili zajedno s drugima, koje se proživljava najčešće u povlačenju od drugih, odvajanju od mnoštva; molitva je životno disanje. Sav život zajednice integrira ga na svoj način. Krist se povukao, sam ili zajedno s učenicima, od 40 dana u pustinji sve do Getsemanskog vrta. Bog može biti Bog s nama, a mi narod-s-Bogom samo pod uvjetom da se hranimo, da je odnos između njega i nas živ, osobito u molitvi.

U stvarnosti se ovaj scenarij gotovo ništa nije promijenio. Već je u Ponovljenom zakonu Bog tako postupio sa židovskim narodom kada ga je „izveo“ iz Egipta:

Pnz 30,14: "Jer, Riječ je posve blizu tebe, u tvojim ustima i u tvom srcu, da je vršiš." To je sažetak svega što treba učiniti: slušati svojim ušima, ustima, odnosno učeći i ponavljajući te poučavajući i ponavljajući kako bi se Riječ spustila sve do srca i konačno, provodila u praksi.

Govor Petra Korneliju pojašnjava nam pitanje "otvorenosti i ukorijenjenosti", dragocjene teme u zajednici Arche, a središnje teme ekumenskog kretanja:

"Uistinu, sad istom shvaćam: *Bog nije pristran*. Naprotiv, njemu je mio u svakom narodu onaj koji ga priznaje i čini što je pravedno. Ovo je uputio Izraelovim sinovima, *navješćujući im kao Radosnu vijest spasenje* po Ješi Mesiji/Isusu Kristu; koji je Gospodar svega." (Dj 10,34-36)

Ovaj zadnji tekst cjelovito sažima Božji odgovor nama, njegov poziv da djelujemo za mir. Vidjeli smo kako stvoriti "zajednicu", biti organiziran narod da bismo primili mir koji dolazi odozgo, kao Jeruzalem grad mira. Mi odabiremo gdje ćemo se smjestiti, usred naroda ili među narodima, no na neki način to nije presudno jer je on Gospodar svega!

Bernard i Simone Dangeard, travanj 2011.

Bilješke uz pojam narod u Larousseovom riječniku stoji:

- Narod:

1. svi ljudi koji žive ili ne na istom teritoriju, čine društvenu i kulturnu zajednicu
2. svi ljudi koji žive na istom teritoriju kojima vladaju isti zakoni i čine jednu naciju

- Nacija: velika ljudska zajednica, najčešće postavljena na istom teritoriju i koju povezuje više ili manje snažno ista povijest, jezik, kultura i ekonomija.